

АКТИВІЗАЦІЯ ТВОРЧОГО СПРИЙМАННЯ НА ЕТАПІ ДИТИНСТВА**Біла І. М. АКТИВІЗАЦІЯ ТВОРЧОГО СПРИЙМАННЯ НА ЕТАПІ ДИТИНСТВА.**

Формування сенсорного досвіду, спостережливості, перцептивних дій, стимулювання виникнення феноменів творчого сприймання є важливим завданням на етапі дитинства. Ампліфікація психічного розвитку малюка шляхом розширення його багатоаспектного пізнавального досвіду актуальна саме у сенситивному дошкільному віці.

В дитинстві важливо наповнювати життя малюків враженнями, створювати їм умови для глибшого освоєння оточуючого, формувати вміння бачити характерні особливості предметів, явищ, їх взаємозв'язок, підштовхувати до бачення нового, заохочувати природне прагнення дітей досліджувати властивості та якості різних матеріалів, експериментувати, винаходити.

Формування перцептивного досвіду дошкільників, супровід їхнього розвитку передбачає підтримку та заохочення пізнавальної, дослідницької активності, створення розвивального середовища, що сприяє активізації пізнання, розвитку чуттєвого досвіду, перцептивних дій, творчої спостережливості, служить умовою естетизації творчої діяльності. Безпосереднє сприймання, спостереження, розширення чуттєвого досвіду, пам'яті дітей новими образами забезпечить основи їх мисленнєвих дій, формування суджень, міркувань, розвиток їх творчої діяльності.

Дієвою формою, засобом розвитку сенсорної сфери дошкільників, стимулювання їх творчого сприймання є система творчих вправ, що передбачають підтримку та заохочення пізнавальної, дослідницької активності та повністю задовольняють психологічні потреби даного віку.

Застосування системи творчих завдань-ігор, комплексу умов та розвивальних прийомів забезпечить цілеспрямовану активізацію сенсорно-перцептивних, мисленнєвих процесів дітей, становлення їх сенсорного досвіду творчого бачення світу.

Ключові слова: дошкільник, творче сприймання, стимулювання.

Біла И. Н. АКТИВИЗАЦИЯ ТВОРЧЕСКОГО ВОСПРИЯТИЯ НА ЭТАПЕ ДЕТСТВА.

Формирование сенсорного опыта, наблюдательности, перцептивных действий, стимулирование возникновения феноменов творческого восприятия дошкольников является важной задачей на этапе детства. Амплификация психического развития малыша путем расширения его многоаспектного познавательного опыта актуальна именно в сенситивном дошкольном возрасте.

В детстве важно наполнять жизнь впечатлениями, создавать условия для более глубокого освоения окружающего, формировать умение видеть характерные особенности предметов, явлений, их взаимосвязь, подталкивать к видению нового, поощрять естественное стремление детей исследовать свойства и качества различных материалов, экспериментировать, изобретать.

Формирование перцептивного опыта дошкольников, сопровождение их развития предусматривает поддержку и поощрение познавательной, исследовательской активности, создание развивающей среды, способствующей активизации познания, развития чувственного опыта, перцептивных действий, творческой наблюдательности, служит условием эстетизации творческой деятельности. Непосредственное восприятие, наблюдение, расширение чувственного опыта, памяти детей новыми образами обеспечит основы их мыслительных действий, формирования суждений, рассуждений, развитие их творческой деятельности.

Действенной формой, средством развития сенсорной сферы дошкольников, стимулирования их творческого восприятия является система творческих упражнений, предусматри-

ваючих підтримку, поощрення познавальної, дослідницької активності і задоволення психологічних потреб даного віку.

Застосування системи творчих завдань-ігор, комплексу умов і розвиваючих прийомів забезпечить цілеспрямовану активізацію сенсорно-перцептивних, мислительних процесів дітей, становлення їх сенсорного досвіду творчого бачення світу.

Ключові слова: дошкільник, творче сприйняття, стимулювання.

Постановка проблеми. Для виникнення задуму дитині важливо мати яскраві враження, певні уявлення, джерелом яких є різноманітний предметний та природний світ, соціальні явища, література, різні види діяльності тощо. Досвід свідомості малюка розширюється за рахунок виникнення у його сприйманні образів та феноменів. Саме у дошкільному дитинстві, коли вся або майже вся інформація є для дитини новою, а категоріальна система ще не сформована, всюди у ході пізнання з'являються нові уявлення, феномени сприймання дійсності. Враховуючи закономірності генезису дітей, розвитку їх сприймання, О. В. Запорожець порівнював становлення психіки дитини з багатоповерховим будинком, у якому не можуть бути міцними надбудовані поверхи без фундаменту, а пропуски поверхів загрожують обвалом всієї будівлі. Виходячи з того, що діяльність будує психіку, О. М. Запорожець ратував за ампліфікацію психічного розвитку дітей в їх діяльності, у першу чергу за ампліфікацію їх перцептивних процесів.

На думку науковців, О. В. Запорожця та його співробітників (З. М. Богуславської, Л. А. Венгера, В. П. Зінченка, Я. З. Неверович, М. М. Поддякова, Г. Г. Рузької), період досвідного пізнання дуже важливо не пропустити, не проігнорувати, а збагачувати і наповнювати найбільш значимими формами та способами пізнавальної діяльності. Безпосереднє сприймання, спостереження, розширення чуттєвого досвіду, пам'яті дітей новими образами забезпечить основи їх мисленневих дій, формування суджень, міркувань, розвиток їх творчої діяльності. Адже відомо, що сенсорна та інтелектуальна частини розумового виховання можуть реалізуватися лише у нерозривному зв'язку, оскільки самі процеси сенсорного та інтелектуального розвитку дитини тісно взаємопов'язані. Важливо не тільки наповнювати життя дітей враженнями, але й створювати їм умови для глибшого освоєння оточуючого, формувати вміння бачити характерні особливості предметів, явищ, їх взаємозв'язок, підштовхувати до бачення нового.

Завданням нашого дослідження є віднайдення дійових форм та засобів розвитку перцептивних дій дошкільників, стимулювання їх творчого сприймання.

Виклад методики і результатів досліджень. Згідно В. О. Моляко, творче сприймання – це процес (та його результат), конструювання суб'єктивно нового образу, який в більшій чи меншій мірі видозмінює, своєрідно модифікує предмети та явища об'єктивної реальності. При цьому виділяються варіанти його прояву: сприймання нового предмета, коли творчість повинна проявитись обов'язково (цей варіант цілком стосується сприймання дошкільника), або ж віднайдення при сприйманні чогось невідомого, нових елементів, ознак та т. ін. [3].

Найефективнішим способом реалізації завдання нашого дослідження може бути організація щоденного набуття, розширення досвіду дітей та його використання. Важливо заохочувати природне прагнення дітей досліджувати властивості та якості різних матеріалів, експериментувати, винаходити. Формування перцептивного досвіду дошкільників, супровід їхнього розвитку у першу чергу передбачає підтримку та заохочення пізнавальної, дослідницької активності. При цьому важливою передумовою є створення розвивального середовища, що сприяє активізації пізнання, розвитку чуттєвого досвіду, перцептивних дій, творчої спостережливості, служить умовою естетизації творчої діяльності. Створити розвивальний життєвий простір, середовище означає забезпечити сукупність умов, атмосферу, якнайсприятливішу для прогресивного розвитку свідомості, поведінки дошкільника, реалізації його потенційних можливостей та збагачення знаннями, практичними навичками, а також позитивно впливають на становлення особистісного досвіду, формують реалістичні образи світу і власного «Я».

Супровід, регуляція перцептивної діяльності дошкільників передбачає несворене управління засвоєнням знань шляхом використання узагальнених алгоритмів, які містять принципи розв'язування певних класів проблемних задач. Наприклад, навчаючи дітей обстеженню предметів, їм пропонують дотримуватись певної послідовності дій:

1. Сприймання предмета в цілому, створення загального уявлення про нього.

2. Виділення основних частин предмета, з'ясування їх особливостей (форма, розмір, розташування).

3. Визначення просторового розміщення одних частин предмета стосовно інших (вище..., ліворуч...).

4. Виділення допоміжних і дрібних частин, визначення їх просторового розміщення відносно основної частини.

5. Повторне цілісне сприймання предмета, закріплення враження про нього [4, с. 11].

Застосування узагальненого алгоритму створює у дитини широку орієнтовну основу діяльності обстеження та експериментування. Позитивний вплив алгоритму сприяє правильному структуруванню цих видів діяльності. А на цій основі формується раціональний спосіб перцептивної діяльності.

Навчання обстеженню предметів важливо поєднувати з експериментуванням із ними. Експериментування доповнює уявлення дитини про властивості предметів (особливо їх тактильні якості), прискорює орієнтування у сенсорних еталонах, а також розвиває здібність до співвідношення їх із реальними предметами. «Діти стають дослідниками, думка постійно пов'язана з найтоншими трудовими операціями рук, і цей зв'язок (рука розвиває мозок) відіграє справді рятівну роль для тих, кому дуже важко вчитися і хто був би приречений, якби не спеціальна скерованість навчання – розвиток розуму...» [5, т. 1, с. 98].

Починаючи з молодшого віку, дітям пропонують схему, що представляє собою набір карток, які алгоритмізують сприймання об'єктів, їх властивостей. Зокрема:

1. Колір (на картці зображено кольорові плями нечіткої форми, щоб увага фіксувалася саме на кольорі і не відбувалось змішування понять «колір» і «форма»).

2. Форма (зображено нерозфарбовані геометричні фігури, щоб увага дітей концентрувалась тільки на формі).

3. Величина (два предмети контрастної величини).

4. Вага (два предмета різні за вагою – легкий та важкий).

5. Матеріал (на картці наклеєні різні макети матеріалів у вигляді квадратів: дерево, тканина, папір, фольга).

6. Частина предмета, його будова (деталізований предмет, деталі якого зображені окремо).

7. Властивості поверхні (показано кисті рук).

8. Узагальнення (на карточці намальовано речі, які належать до однієї групи, що виконують одну функцію, наприклад, предмети одягу чи домашні тварини).

9. Використання предмета (зображено знак питання).

Також доцільним є використання алгоритму, схеми для визначення властивостей предметів, що складається з таких блоків: товщина, прозорість, міцність, шершавість, сипучість, твердість, важкість, водостійкість, пружність тощо [2, с. 330].

Згодом завдання обстеження можна поступово ускладнювати: від уміння діяти самостійно у відповідності з заданим алгоритмом й отримувати результат – до вміння скласти алгоритм у відповідності з моделями; від уміння визначати, аналізувати структуру, властивості, особливості взаємодії ознак предмета – до вміння представляти їх у системі взаємозв'язків та взаємозалежностей (будова, функціонування, призначення, існування в часі та просторі тощо). Такі схеми можна використовувати окремо та у комплексі з іграми, спрямованими на розвиток навичок обстеження об'єктів та активізацію дій експериментування з ними.

Організація спостережень дітей за навколишнім життям, знаходження того, що може бути відображено в результатах їх діяльності є, на думку Н. О. Ветлугіної, важливою педагогічною умовою формування творчості. Розвиток способів «вслуховування», «вдивляння» в образний світ мистецтва, в звуки та фарби природного та предметного світу – шлях, яким розвивається творчість дитини [6, с. 9]. Орієнтиром для організації здобуття сенсорного досвіду є і японська педагогіка художнього виховання, де велику увагу приділяють формуванню різних перцептивних дій. З цією метою в Японії, де пріоритетним та перспективним напрямком освіти є розвиток чуттєвого досвіду дітей, використовують систему уроків споглядання, які є засобом розвитку уміння вдивлятися, бачити та спостерігати. Все це здійснюється на реалістичній основі в процесі пізнання явищ природи. І, як наслідок, учень 2-го класу користується фарбами 36-ти кольорів та знає назву кожного з них [1, с. 9].

Враховуючи вищесказане та спираючись на результати емпіричного дослідження, ми розробили систему творчих завдань-ігор, що стимулюють розвиток перцептивної сфери. Весь комплекс пропонує завдань має на

меті цілеспрямовану активізацію сенсорно-перцептивних, мисленневих процесів (розвивають вміння спостерігати, виділяти, аналізувати структурні, функціональні властивості об'єктів, порівнювати їх, шукати схожість, подібність, аналогічність, відмінність та способи поєднання) при опорі на високу чутливість психіки дитини-дошкільника й передбачає становлення базису сенсорного досвіду, мисленневих дій, творчого бачення світу.

Переходимо до детального опису практичних завдань, творчих ігрових вправ (інформаційно-рецептивних, репродуктивних, дослідницьких, евристичних), які пропонуємо використовувати як у системі, так й епізодично, в залежності від успішності їх виконання дітьми.

Відкрий красу (милування)

Метою завдання є формування у дітей уміння уважно вдивлятися у навколишнє, зосереджувати свій погляд на звичайних та незвичних, малопомітних явищах, об'єктах природи, довкілля. Серед об'єктів милування чільне місце займають символічні об'єкти – калина, береза, барвінок, чорнобривці тощо. Це наближає дітей до розуміння естетичної своєрідності українського краєвиду, загострює сприймання та пробуджує мислення дітей.

Дослідник

Діти обирають будь-який предмет і починають його вивчати. Кожен повинен почергово виділяти у ньому якусь властивість, ознаку, особливість у порівнянні з іншими предметами. Наприклад, потрібно назвати цей предмет і сказати, навіщо він потрібен; які його основні ознаки: колір, форма, розмір; який він на дотик, на запах, на смак; з чого зроблений; схожий «на», відрізняється «від»; що станеться, якщо його кинути в воду, з п'ятого поверху, вдарити по ньому тощо.

Для чого?

Дітям пояснюють, що кожен об'єкт має своє призначення, свою функцію. Демонструючи різноманітні предмети, дорослий просить відповісти на запитання: «Для чого служить?», «Чим може бути?», «Що уміє робити?»

Таблиця сприймання

Підберіть картинки (предмети) та фотографії, що відповідають за змістом різним частинам тіла та видам сприймання. Наприклад, електрична лампочка, сонце, ліхтар – око; радіо, баян – вухо; квітка, одеколон – ніс; яблуко, морозиво – язик; печатка, олівець – рука і т. ін. Різні відчуття діють у сукупності й представляють нам інформацію про предмети, оточуючий світ.

Що чути?

Дана вправа вчить зосереджуватись, сприймати звуки, аналізувати їх, а також сприяє розвитку спостережливості, довільності, вмінню шукати аналогії за допомогою слухового аналізатора. Дітям пропонують прислухатись до звуків у навколишньому середовищі. Їх підводять до усвідомлення того, що краса оточуючого світу є джерелом музики, а все, в тому числі звуки, містять у собі певні елементи конструювання.

Аромати природи

Завдання розвиває чутливість нюхового аналізатора, вміння створювати асоціації за запахом. Під час прогулянки дітям пропонують завмерти, за-

плющити очі та відчутти пахощі природи. Наприклад, чим пахнуть осінь або весна, ліс чи річка, вітер і дощ.

Що в мішку (піску)?

Гра розвиває здатність створювати образ предмета за його словесним описом, а також уміння виділяти істотні ознаки предмета за його тактильним сприйманням.

Ведучий (дорослий або дитина) описує один із предметів, що лежить у торбинці (або закопаний у піску), а потім пропонує дитині знайти його на дотик. Коли дитина знайде описаний предмет, слід обговорити з нею, чи справді названі ознаки є істотними і які важливі, на її думку, деталі не були названі.

Реклама

Дитина обирає будь-який предмет і намагається назвати всі його позитивні якості та функції, що допоможуть привернути до нього увагу.

Що ми задумали?

Дорослий або ведучий обирає предмет, який діти будуть відгадувати. Діти задають запитання типу: «Де можна використовувати?», «Тоне чи ні?», «Більший від людини чи ні?», «Зі скількох деталей складається?» і т. ін.

Виставка

В уявній ситуації (виставка-показ) за вибором дитина представляє, описуючи всі характерні якості, функції, будову та інше різних речей (побутових приладів, машин) за бажанням.

Чарівник

Творче завдання передбачає створення уявної ситуації: Чарівник-лісовик усе довкола зачаклував. Дорослий пропонує розглянути предмети, об'єкти й здогадатись, чим вони були раніше, поки не потрапили до рук чарівника.

Розвивай спостережливість

Використовуючи проблемні запитання та елементи змагання, дітей просять подивитись довкола і знайти об'єкти, які, наприклад, мають одну або декілька спільних ознак, наприклад, легкі або круглі, м'які, дрібні і т. ін. Діти знаходять об'єкти такі самі як сонце, небо, гора, вогонь, їжак; ті, що можуть літати, показувати інформацію, писати на папері, рушити споруди і т. ін.

Світ речей

Діти розглядають різновиди речей, об'єднаних однією назвою (папір, тканина, пластмасові предмети тощо). При цьому відмічають найбільш явні відмінності їх видів (колір, структура поверхні тощо). Досліджують характеристики, експериментуючи: зминають (визначають відмінності при зминанні), розрізають (порівнюючи зусилля), рвуть на частини, опускають у воду, малюють на них і т. ін. Дітям пропонують встановити залежність використання матеріалу від його властивостей і якостей.

На що схоже?

Експериментатор пропонує пильно придивитись до знайомих об'єктів, явищ природи і знайти в них щось нове, порівняти їх із раніше відомими за різними ознаками – знайти аналоги. Спрямовуючи спостереження, мисленнєву стратегію, дітей орієнтують на певну характеристику заданого об'єкта,

потім просять сказати, на що він схожий, тобто пропонують знайти аналоги за визначеними ознаками. При цьому використовують схему-алгоритм:

1. Певне абстрагування предмета (явища) від природної функції, обстеження, виділення типових властивостей, функцій.

2. Встановлення асоціативних зв'язків за формою, кольором, розміром, фактурою, функцією з добре відомими побутовими предметами або природними об'єктами.

3. Розпізнавання, передбачення певної збіжності окремих природних елементів, об'єднання їх за неосновними, побічними асоціативно-образними зв'язками, тобто знаходження аналогій [2; с. 337].

Поясни схожість

Завдання має на меті розвиток асоціативного мислення, уміння виділяти ознаки та характеристики об'єктів-аналогів, розвиток зв'язного мовлення дошкільників.

1. Діти розглядають природний об'єкт або явище й пояснюють, чому вважають його схожим на інші.
2. Пропонується знайти технічні об'єкти, створюючи які, люди використовували аналогії з живої природи. Наприклад: «На яку тварину чи пташку схожий підйомний кран, автомобіль, гелікоптер, потяг, підводний човен тощо?»

Порівняй предмети

Дітям дають можливість розглянути два об'єкти чи явища та визначити, чим вони схожі й чим відрізняються. Необхідно вказати якомога більше ознак (чи властивостей) відмінності та подібності, порівнюючи за кольором, за формою, розміром, функцією тощо. Починати вправу доцільніше з реальних об'єктів, а закінчувати поняттями, які їх позначають.

Знайди спільні функції предметів:

- телевізор, телефон, магнітофон, відеоплеєр;
- окуляри, мікроскоп, лупа;
- відро, каструля, чайник, тарілка;
- гудзик, двері, блискавка-застібка;
- свічка, лампочка, сонце.

П'ятий-зайвий (Ю. З. Гільбух)

Задачі передбачають спочатку вичленування суттєвих ознак певної групи предметів, що мають одну й ту ж властивість. Оскільки таких предметів у кожній задачі декілька, то один виявляється зайвим.

Закінчи порівняння-метафору

Діти навчаються створювати власні метафори на основі даних порівнянь, їм пропонують порівняння, які вони мають закінчити: «Небо синє, наче ... (море, вода, ...)»; «Грім гримить, наче ... (їде віз чи трактор, б'є барабан, хтось стукає, ...)»; «Повітря тепле, наче ... (ковдра, чай, ...)»; «Сніг пухкий, наче ... (вата, ...)» і т. ін. Експериментатор просить пояснити порівняння.

Таємниця

Завдання-гра передбачає розвиток дій аналогізування та включає наступні дії учасників: Діти, порадившись між собою, обирають будь-який пре-

дмет із довкілля; розглядають його; обговорюють істотні ознаки, елементи; знаходять аналогії з іншими предметами. Потім повідомляють по черзі прикмети й аналогії, не називаючи самого предмета, ведучому (дитині), що має відгадати, про який об'єкт йдеться.

Підбери предмети

Діти аналізують предмети (їх зображення) за призначенням та функцією, знаходять і підбирають пари тих, які поєднані суттєвим зв'язком (наприклад, для гри, зображувальної діяльності тощо).

Пантоміма (вправи з пластики рухів)

Ігри на перевтілення дитини в уявні об'єкти сприяють розвитку уміння спостерігати за об'єктами, помічати їх характерні особливості, наслідувати їх, розуміти мову жестів, тобто розвивають емпатію. Експериментатор пропонує дітям пригадати те, що вони бачили під час прогулянки і показати, як: горобець п'є з калюжі воду або як він чистить пір'ячко; повільно падає листя з дерева; літають різні птахи, метелики; росте квітка; котик радіє сонечку тощо.

Море хвилюється

Завдання виконується без слів та міміки, використовуються тільки рухи тіла. Кожне завдання починається словами: «Море хвилюється раз, море хвилюється два, море хвилюється три, фігура, що в морі (в небі, на березі, і т. ін.): на місці замри». Діти завмирають у характерних позах, що відтворюють предмети, тварин чи дії, притаманні заданим умовам.

Вправи «хатка-йога»: «дерево», «метелик», «рибка». «крокодил», «лев» і т.п.

Дитина як тілесно-духовний суб'єкт є, за словами К. С. Станіславського, свого роду «космічною плазмою», що приймає будь-яку уявну форму. Вона може зобразити, втілити будь-який інший об'єкт. Це допомагає розвитку «рухової творчості» [2, с. 339].

Пальчикові ігри: «сонячні промені», «човник», «жук», «стіл», «замок», «їжачок», «окуляри» і т.ін. [2, с. 340].

Покажи функцію предмета

На столі розкладають або показують різноманітні предмети. Потрібно жестами і мімікою зобразити функцію предмета. Наприклад, розчісувати коси уявним гребінцем, чистити зуби, копати лопатою тощо.

Перетворення

Дитина стає на місце названого дорослим об'єкта й за допомогою запитань передає його думки, почуття. Так, наприклад, комп'ютер (дитина) відповідає на запитання дорослого та дітей:

- Ти хто?
- Який ти?
- З чого складаєшся?
- Яку користь приносиш?

Домашнє завдання

Дошкільників просять уважно спостерігати за природою, оточуючими предметами, явищами та фіксувати ті, що здаються найбільш цікавими, незвичними. Отримані враження колективно обговорюють.

Система пропонованих завдань, на нашу думку, є дієвим засобом розвитку у дітей багатоаспектного досвіду, спостережливості, перцептивних дій, естетичного смаку, вольових якостей та емоційної зацікавленості. У ході виконання завдань, діти оволодівають посильними засобами подолання психологічної інерції мислення творчого сприймання.

Висновки та перспективи подальших досліджень. З метою ампліфікації розвитку дошкільника, активізації творчого сприймання дітей необхідно збагачувати різноманітними враженнями, створювати предметне середовище, сприяти розвитку спостережливості, вмінню бачити характерні особливості предмета, запам'ятовувати їх і відтворювати в процесі роботи. Вся справа в так званому сенситивному періоді становлення і стимулювання сенсорної, пізнавальної діяльності, перцептивної активності, фазі особливої сприйнятливості дитини до тих чи інших способів, видів діяльності, емоційної сприйнятливості знань, умінь, способів поведінки. Творчі завдання, що розвивають пізнавальну активність та активізують творчу перцептивну діяльність повністю задовольняють психологічні потреби даного віку.

Дитячі феномени сприймання, пізнання дійсності, що формуються у ході пропонованої діяльності, згодом можуть стати яскравими зірочками знань дітей, передумовою їхніх інтелектуальних та творчих досягнень у майбутньому.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Біла І. М. Психологія творчого конструювання в дошкільному віці : монографія / Біла Ірина Миколаївна. – К. : Веселка, 2011. – с. 431. – Бібліогр. 494.
2. Біла І. М. Досвід становлення талантів у Японській державі: Серія «ПРОСВІТ» / І. М. Біла. – К : Інститут обдарованої дитини, 2011. – 36 с.
3. Моляко В. О. Концепція творчого сприймання / В. О. Моляко // Актуальні проблеми психології: Проблеми психології творчості: Збірник наукових праць / за ред. В. О. Моляко. – Т.12. – Вип. 5. – Ч.1. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І.Франка, 2008. – С.7-14.
4. Сенсорное воспитание в детском саду: Пособие для воспитателей / под ред. Н. Н. Поддъякова, В. Н. Аванесовой. – [2-е изд.]. – М.: Просвещение, 1981. – 192 с.
5. Сухомлинський В. О. Вибрані твори в 5-ти т. / В. О. Сухомлинський. – К.: Рад. Школа, 1976.
6. Художественное творчество в детском саду / под ред. Н. А. Ветлугиной. – М.: Просвещение, 1974. – 170 с.

SPYSOK VYKORYSTANYH DZHEREI

1. Bila I. M. Psihologiya tvorchoho konstruyuvannya v doshkilnomu vitsi : monografiya / Bila Irina MikolaYivna. – K. : Veselka, 2011. – s. 431. – Bibllogr. 494.
2. Bila I. M. Dosvid stanovlennya talantiv u Yaponskly derzhavi: Seriya «PROsvIt» / I. M. Bila. – K : Institut obdarovanoYi ditini, 2011. – 36 s.
3. Molyako V. O. Kontseptsiya tvorchoho spriymannya / V. O. Molyako // Aktualni problemi psihologiyi: Problemi psihologiyi tvorchosti: Zbirnik naukovih prats / za red. V.O. Molyako. – T.12. – Vip.5. – Ch.1. – Zhitomir: Vid-vo ZhDU Im. I.Franka, 2008. – S.7-14.

4. Sensorное воспитание в детском саду: Posobie dlya vospitateley / pod red. N. N. Podd'yakova, V. N. Avanesovoy. – [2-e izd.]. – M.: Prosveschenie, 1981. – 192 s.
5. *Suhomlinskiy V. O. VibranI tvori v 5-ti t. / V. O. Suhomlinskiy. – K.: Rad. Shkola, 1976.*
6. Hudozhestvennoe tvorchestvo v detskom sadu / pod red. N. A. Vetluginoy. – M.: Prosveschenie, 1974. – 170 s.

BILA I. N. ACTIVATION OF CREATION PERCEPTION DURING THE CHILDHOOD STAGES. Formation of sensory experience, observation, perceptual actions to stimulate the emergence of creative phenomena of perception is an important task at the stage of childhood. Amplification of mental development of the child by expanding it's multifaceted educational experience relevant with sensitive preschool age.

In childhood it is important to fill children's lives with impressions, to create favourable conditions for deeper exploitation of surrounding, to form the skill to see the features of objects, phenomena, their correlation, to urge on seeing of new, to encourage children's natural aspiration for researching of qualities and characteristics of different materials, to experiment, to invent.

Formation of preschool children's perceptive experience, attendance of their development provides support and aspiration of cognitive, research activity, creation of developing surrounding, which is favorable to activation of cognition, development of sensory experience, perceptive actions, creative observance, is a condition of creative activity aesthetization. Immediate perception, observation, widening of children's sensory experience, memory with new images provides the basis of their thinking actions, formation of judgments, discources, and development of their creative activity.

Effective form, means of preschool children's sensory sphere development, stimulation of their creative perception, is the system of creative tasks, which provides the support and encouragement of cognitive, research activity and fully satisfy psychological needs of this age.

The use of creative tasks gaming, complex of conditions and developmental techniques provide targeted activation of sensory-perceptual, thinking processes of children, formation of their sensory experience during world creative vision.

Keywords: preschool child, creative perception, motivation.

Отримано: 24.07.2014

УДК 159.955

Ваганова Наталія Аркадіївна

ОСОБЛИВОСТІ СПРИЙМАННЯ ТА ІНТЕРПРЕТАЦІЇ СЮЖЕТНИХ КАРТИН ДІТЬМИ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Ваганова Н. А. ОСОБЛИВОСТІ СПРИЙМАННЯ ТА ІНТЕРПРЕТАЦІЇ СЮЖЕТНИХ КАРТИН ДІТЬМИ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ. У статті представлено результати дослідження психологічних особливостей творчого сприймання дошкільниками сюжетних картин. Показано, що розвиток художнього сприймання у дошкільному віці відбувається за декількома напрямом: розвиток естетичного сприймання, формування естетичних почуттів та розвиток здібності до інтерпретації картин, розумінню зображеного. У процесі активної пізнавальної діяльності сприймання набуває цілеспрямованого, творчого характеру і передбачує обов'язкове отримання нової інформації, яке залежить від того, наскільки суб'єкт зберігає здібність бачити індивідуальні відмінності в об'єктах. У більшості випадків починає домінувати узагальненість, схематичність, стереотипність сприймання, тому важливо спеціально вчити сприйманню, так як без навчання цей процес зберігає злитність, неточність,